

An aerial photograph showing a multi-lane highway on the left, bordered by green fields. To the right of the highway is a large industrial or food processing park with numerous buildings, many of which have solar panels installed on their roofs. The background shows more green fields and some distant buildings.

Energie als randvoorwaarde voor de toekomst van Regio Foodvalley

SAMEN WERKEN AAN EEN ENERGIESYSTEEM
DAT RUIMTE BIEDT VOOR WONEN, WERKEN
EN ONDERNEMEN

Overdrachtsdocument voor de
nieuwe bestuursperiode

Energie als randvoorwaarde voor de **toekomst van Regio Foodvalley**

Regio Foodvalley staat de komende jaren voor grote ruimtelijke en economische ontwikkelingen. De beschikbaarheid van energie speelt daarbij een steeds grotere rol. Ontwikkelingen kunnen alleen plaatsvinden als het energiesysteem meegroeit. Een beschikbare netaansluiting is niet langer vanzelfsprekend. Netcapaciteit, ruimte en draagvlak bepalen steeds vaker wat wel en niet mogelijk is. Waar de RES (Regionale Energiestrategie) 1.0 aanvankelijk vooral gericht was op duurzame opwek, verschuift de aandacht nu naar het energiesysteem als geheel: de samenhang tussen vraag, aanbod en infrastructuur.

Binnen de Regionale Energiestrategie werken de acht gemeenten in Regio Foodvalley, de provincies Utrecht en Gelderland en Waterschap Vallei en Veluwe samen met de regionale netbeheerders Stedin en Liander, de landelijke netbeheerder TenneT, woningcorporaties, LTO, energie-coöperaties en het bedrijfsleven. Via de regionale energieraad stemmen deze partners ontwikkelingen en keuzes met elkaar af. Zo werkt de regio toe naar het **Regionaal Energieperspectief Foodvalley 2040** en het **Regionaal Programma Energiesysteem** waarin projecten en maatregelen verder worden uitgewerkt.

Voor nieuwe raden en colleges biedt dit document een overzicht van de regionale energieopgave en de belangrijkste ontwikkelingen voor de komende bestuursperiode.

Een regio in ontwikkeling

Regio Foodvalley is een regio waar stad en land elkaar

versterken. Het gebied loopt van de Veluwe tot de Utrechtse Heuvelrug en van de Rijn tot de Randmeren. Acht gemeenten, twee provincies, het waterschap en het Rijk werken hier samen aan een gezonde, groene en economisch sterke toekomst. De regio heeft een sterke economische basis, met innovatie en ondernemerschap als sterke pijlers. Tegelijk staat de regio voor grote ruimtelijke keuzes. De komende jaren groeit Regio Foodvalley stevig. Tot 2040 komen er naar verwachting circa 45.000 woningen en 40.000 banen bij.

Die groei vergroot de vraag naar energie. Nieuwe woningen, bedrijventerreinen, mobiliteit en digitalisering vragen steeds meer elektriciteit. Tegelijk staat de energievoorziening onder druk. De uitbreiding van het elektriciteitsnet gaat trager dan de groei van de vraag. Daardoor ontstaan knelpunten waardoor nieuwe projecten (soms) moeten wachten op aansluitruimte. Energie wordt daarmee een bepalende factor

voor woningbouw, economische ontwikkeling en mobiliteit in Regio Foodvalley.

Samen werken aan de energieopgave

Sinds 2019 werkt Regio Foodvalley binnen de RES aan duurzame energieopwekking. De regio heeft daarbij de doelstelling vastgesteld om in 2030 minimaal 0,75 TWh duurzame elektriciteit op te wekken. De vraag is of deze doelstelling nog past bij wat er regionaal nodig is. Want, in de afgelopen jaren is duidelijk geworden dat meer zon en wind alleen niet genoeg is. De energietransitie is breder en complexer geworden. Het gaat om energievraag, warmtevoorziening, duurzame gassen, opslag en energie-infrastructuur. Dat vraagt om een andere manier van werken: niet per sector, maar in samenhang. En niet pas aan het einde van planvorming, maar vanaf het begin. Energie wordt steeds vaker een randvoorwaarde voor ruimtelijke ontwikkeling, zoals woningbouw en bedrijventerreinen.

Waar staan we **als regio?**

De Voortgangsrapportage RES Regio Foodvalley 2025 beschrijft in woord en beeld waar de regio nu staat.

Duurzame opwek: groei, maar niet genoeg

In 2025 (peildatum 31-12-2024) werd in de regio **240 GWh (0,240 TWh)** duurzame energie opgewekt. Daarmee is circa **32% van de doelstelling gerealiseerd**. De groei komt vooral door zonnedaken. Ook zijn enkele zonnevelden gerealiseerd. Windenergie is in de periode 2023–2025 niet gegroeid.

Energiebesparing: minder vraag helpt het systeem

Energiebesparing blijft een belangrijke pijler. Minder energiegebruik verlaagt kosten, vermindert piekbelasting en maakt de opgave haalbaarder. In de praktijk betekent dit: woningen isoleren, efficiënter verwarmen, slimmer omgaan met elektriciteit en bedrijfsprocessen verduurzamen.

Warmte: van aardgas af, wijk voor wijk

Gemeenten hebben de regierol in lokale warmteprogramma's. Regionaal wordt samengewerkt via de **Regionale Structuur Warmte**. Duurzame warmtebronnen kunnen bestaan uit geothermie, aquathermie of restwarmte.

Duurzame gassen en waterstof: waar elektriciteit niet volstaat

Voor sectoren waar elektrificatie lastig is, blijven duurzame gassen relevant. Waterstof en groen gas kunnen een rol spelen bij delen van industrie en zwaar transport. In de regio

worden koppelkansen verkend tussen duurzame opwek en waterstofproductie.

Aanpak voor bedrijven: slimmer organiseren op bedrijventerreinen

Bedrijven staan voor de uitdaging om te verduurzamen én door te groeien terwijl aansluitruimte beperkt is. Zij zoeken naar mogelijkheden 'achter de meter' en er ontstaan samenwerkingsvormen zoals energiehubs, waarbij bedrijven energie opwekken, opslaan en delen.

Energiegemeenschappen: inwoners en lokale initiatieven doen mee

De energietransitie is ook een sociale transitie. Initiatieven zoals energiegemeenschappen maken lokaal eigendom en lokaal gebruik van energie mogelijk. Dat vergroot betrokkenheid en kan het energiesysteem versterken.

De voortgangs-
rapportage of een
samenvatting
daarvan is online
beschikbaar

Naar een **nieuw** **energiesysteem**

De regio zet een volgende stap: van RES naar een Regionaal Programma Energiesysteem. Hiervoor wordt eerst gewerkt aan het Regionaal Energieperspectief Foodvalley 2040. De centrale vraag daarin is: hoe zorgen we dat Regio Foodvalley ook in de toekomst kan beschikken over voldoende, betaalbare en duurzame energie?

De kern is samenhang: vraag, aanbod en energie-infrastructuur moeten zich gezamenlijk ontwikkelen. In opdracht van Regio Foodvalley is een scenariostudie uitgevoerd naar het **Energiesysteem van de Toekomst**. De resultaten worden gebruikt voor de verdere ontwikkeling van het Energieperspectief en het Programma Energiesysteem.

Een belangrijke volgende stap is het energiesysteem **op kaart zetten**: waar groeit de vraag, waar kan energie worden opgewekt en waar ontstaan knelpunten in het netwerk? Zo kan energie vroeg in planvorming worden meegenomen.

De notitie
richting het
Energieperspectief
is online
beschikbaar

Energie en **ruimtelijke ontwikkeling**

Energie is geen onderwerp dat je later regelt. Beperkte netcapaciteit maakt dat energie vroeg in ruimtelijke plannen moet worden meegenomen. Regio Foodvalley zet daarom in op gebiedsgericht werken met een local-for-local benadering: energie opwekken daar waar de vraag ontstaat. Dit betekent eerder met netbeheerders aan tafel, ruimte reserveren voor energie-infrastructuur en meer aandacht voor flexibiliteit en opslag.

Van centraal **naar lokaal**

Het energiesysteem wordt minder centraal en meer lokaal. Huishoudens en bedrijven worden vaker producent én gebruiker. Zonnepanelen, energieopslag en energiehubbs passen daarbij. Grootschalige infrastructuur blijft daarbij de ruggengraat van het systeem. Het doel is vraag en aanbod dicht bij elkaar te brengen zodat het netwerk efficiënter wordt benut. Of: lokale energieopwekking wordt verbonden met regionale en landelijke netwerken.

Wat vraagt aandacht **in de komende bestuursperiode?**

1. Urgentie

De energievraag groeit terwijl de beschikbare netcapaciteit beperkt is. Dit heeft direct effect op woningbouw, economie en mobiliteit. Bestuurlijke aandacht is nodig om tempo te houden én realistische keuzes te maken.

2. Koers

Met het Regionaal Energieperspectief Foodvalley 2040 werkt de regio aan een gezamenlijke koers voor een betrouwbaar, betaalbaar en duurzaam energiesysteem. Deze koers vormt de basis voor regionale afspraken over energiemix, ruimte voor infrastructuur en samenwerking met maatschappelijke partners.

3. Netcapaciteit

Beperkte aansluitruimte vraagt om slimme oplossingen: flexibiliteit, opslag, beter benutten van bestaande capaciteit en meer lokaal energieaanbod. Belangrijk is dat we op voorhand geen technieken uitsluiten en dus zoveel mogelijk instrumenten tot onze beschikking hebben.

4. Meedoen

De energietransitie is ook een sociale opgave. Daarom is het belangrijk te werken aan een energiesysteem dat betaalbaar en toegankelijk is voor iedereen in de samenleving.

Het verhaal van de regio: **energie als fundament voor wonen, werken en ondernemen**

Regio Foodvalley groeit. Nieuwe woningen, bedrijventerreinen, mobiliteit en voorzieningen vragen steeds meer energie. Tegelijk staat het elektriciteitsnet onder druk. Aansluitingen zijn niet langer vanzelfsprekend. Energie wordt daarmee steeds vaker een randvoorwaarde voor ruimtelijke en economische ontwikkeling.

De energietransitie begon in de regio met de opgave om duurzame energie op te wekken. Inmiddels is duidelijk dat de opgave breder is. Het gaat niet alleen om zon en wind, maar om het energiesysteem als geheel: de samenhang tussen energievraag, energieopwekking en energie-infrastructuur.

Dat vraagt om een andere aanpak. Om energie eerder te kunnen meenemen in plannen voor wonen, werken

en mobiliteit, zetten we in Regio Foodvalley in op een gebiedsgerichte aanpak. Waarin vraag en aanbod van energie dichterbij elkaar worden georganiseerd. Bedrijventerreinen ontwikkelen zich tot energiehubs. In wijken en dorpen ontstaan initiatieven voor lokaal opwekken, opslaan en delen van energie.

De energietransitie is daarmee niet alleen een technische opgave. Het is ook een ruimtelijk, economisch en maatschappelijk vraagstuk. Door samen te werken aan het Regionaal Energieperspectief en het Programma Energiesysteem maakt Regio Foodvalley keuzes die nodig zijn om ook in de toekomst ruimte te houden voor wonen, werken en ondernemen.

NUTTIGE LINKS

- ➔ [Gemeenteraad en de energietransitie](#)
- ➔ [Kennishulp energietransitie voor college- en raadsprogramma's](#)
- ➔ [Programma energie Regio Foodvalley](#)
- ➔ [Richting een energieperspectief in Regio Foodvalley](#)
- ➔ [Voortgang RES Regio Foodvalley 2025 samengevat](#)